

grundig Behandling efter Krigen. Derfor vilde jeg paa ingen Maade have kunnet give min Stemme til dette Lovforslag, hvis det ikke havde faaet den Tidsbegrænsning, som man i Folketinget har givet det. I Virkeligheden er det saa, at de Erfaringer med Hensyn til Pengevæsenet, som man har gjort under Krigen — Erfaringer, som er talrige og særdeles lærerige —, ingenlunde tør siges at være fordøjede endnu, men saa meget synes dog allerede nu at kunne siges, at den Politik, Seddelpolitik og Guldpolitik, som Nationalbanken har drevet under Krigen, neppe vil kunne bestaa for Historiens Dom. Det har vist sig at være en afgørende Fejl, at man af Sverige lod sig slæbe med til den Bestemmelse, hvorefter skandinavisk Mønt blev løst fra Guldet. Jeg var, tror jeg, det eneste Medlem af den danske Rigsdag, som i sin Tid stemte imod, og det skal nok vise sig, at det er mig, som faar Ret. For øvrigt har det allerede vist sig ved den skandaløse Disagio paa danske Sedler, som er blevet Følgen af Nationalbankens Politik. Og selv bortset derfra viser det sig, at Nationalbanken har gjort sig skyldig i en Inflation, saaledes at i dette Øjeblik er den danske Mønt under Verdenspariteten, hvad Sterling, Dollar og Gyldenkursen tilstrækkelig positivt viser. Mod-eksemplet er Holland. Den hollandske Nationalbank har stadig ladet sig poste fuld af Guld, det Guld, som man her i Landet følgende visse svenske Teoretikers Eksempel længe var bange for at tage imod — til syvende og sidst tog man omsider tøvende mod saa meget, at man dog har betydelig mere end oprindelig. Holland har været forudseende, det har en fortræffelig Nationalbankstyrelse, som hele Tiden har samlet Guld, og derfor staa ogsaa den hollandske Valutas Værdi saa højt paa Verdensmarkedet i skarp Mod-sætning til den danske Valutas Værdi.

Det er ingenlunde afgørende, hvorvidt Nationalbanken ikke har behøvet at skride til den yderste Grænse i Forhold til sin Guldbeholdning; man kan meget vel skabe Inflation uden at komme i Strid med de hidtil gældende Restriktioner i saa Henseende. Man havde endog under Krigen det Særsyn, at der var for meget Guld i England, altsaa, at der skabtes Inflation i England ved, at Landet blev postet fuld af Guldmønt. Inflation betyder jo dette, at der er for mange Penge i Forhold til Om-sætningens Krav, at der skabes kunstige Betalingsmidler derved, at der gives for

store Kreditter, at Nationalbanken ikke forstaaer at begrænse sin Kredit.

I saa Henseende behøver man jo kun at kaste et Blik paa Nationalbankens Balance. Jeg tager Nationalbankens Balance pr. 31. Juli 1919. Det fremgaar deraf, at den største Post paa Aktivsiden er selve Guldfonden, den er paa 187 Mill.; og den næste Post, der er omtrent lige saa stor, nemlig 185 Mill., er: „Forskellige Debitorer“. Nu maa jeg sige, at det er i Sandhed særdeles oplysende, at naar Landets Nationalbank fremlægger for Offentligheden en Balance paa 600 Mill. Kr., faar man om en Post paa 184—185 Mill. Kr. at vide, at den skyldes „Forskellige Debitorer“! Hvis det var en Post paa 5—6—7—10 Mill., kunde det gaa, det vilde altsaa kun være som en Versurpost eller lignende; men her svulmer den altsaa op til at være en af Hovedposterne. Hvad skjuler der sig bag den? Det har vi faaet at vide i den senere Tid: af de 185 Mill. er ca. 130 Mill. Kr. et Beløb, som Staten har faaet Lov til at overtrække sin Konto med! Det staaer for mig som en af mine skønneste Erindringer, hvorledes afdøde Nationalbankdirektør Levy, da han i en Landmandsforsamling blev angrebet for, at Nationalbanken ikke gjorde noget for Landbruget, svarede med stor Styrke: Nationalbankens første uafviselige Pligt er den at holde Landets Mønt paa Verdensparitetens Højde. Dette mener jeg fremdeles er Nationalbankens Opgave. Det er ikke dens Opgave at være det store Kreditreservoir, det er mindst af alt dens Opgave at forsyne en Stat — jeg skal ikke gøre Pillen bitrere ved at sige: en Stat, der driver en ødsel og letsindig Finanspolitik — med de dertil nødvendige Midler. I saa Henseende taler dog dansk Bank- og Pengehistorie et højst advarende Sprog. Vi har just en Mand, som har skrevet en højst fortjenstfuld Bog om Statsbankerotten i 1813—14, hvori han har ført uigen-driveligt historisk Bevis for, at Bankerotten ikke mindst skyldtes den daværende Statsbanks Eftergivenhed overfor Staten. Det er nu ganske ejendommeligt at se, at det netop er under den samme fortræffelige Historieskrivers Regime og Auspicier, at Nationalbanken har postet Landet fuldt af Sedler og derigennem skabt Inflation og trykket dansk Mønts Paritet ned under Verdenspariteten, bl. a. netop for at kunne give Staten Kredit.

Jeg vil umulig kunne gaa med til, at dette skulde fortsættes længer, men naar